

Αρμενοπουλος

Μηνιαία νομική επιθεώρηση
Εκδίδεται από τον
Δικηγορικό Σύλλογο
Θεσσαλονίκης

10 ΕΤΟΣ 56^ο
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2002

ΑΝΑΤΥΠΟ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2002

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποτελεί κοινό τόπο η ιστορική και κοινωνιο-λογική διαπίστωση, ότι οποιαδήποτε νέα θρησκεία κατά τη διάδοσή της συναντά την αντίθεση Κρατών ή κατεστημένων ήδη θρησκειών. Στη σύγχρονη εποχή, λόγω της, έστω και ανεπαρκούς ακόμη, καλλιέργειας ενός κλίματος θρησκευτικής ελευθερίας και ανοχής από πλευράς των Διεθνών Οργανισμών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων καθώς και εν μέρει εκ μέρους Κρατών, η μισαλλοδοξία δεν φθάνει, τουλάχιστον στις δημοκρατικές και φιλελεύθερες Χώρες, στο επίπεδο της έντασης των παλαιότερων εποχών.

Στην εποχή μας κανένας ίσως οργανισμός που ισχυρίζεται ότι είναι θρησκευτικός, δεν συνάντησε, ως προς την κρατική αναγνώρισή του, τέτοια σθεναρή αντίδραση από διάφορους φορείς, όχι αντιδραστικά αντιπαρατιθέμενους άμεσα ή έμμεσα με τα λεγόμενα νέα θρησκευτικά κινήματα, σε όλες σχεδόν τις Χώρες όπου επιχείρησε να διαδοθεί, όσο η Σαηεντολογία. Αυτό γίνεται σαφές από την ύπαρξη πολλών sites στο Διαδίκτυο που είναι κριτικά της Σαηεντολογίας¹, καθώς και από το εύρος των δικαστικών της υποθέσεων σε διάφορες Χώρες². Είναι εντυπωσιακό ότι ένα Αμερικανικό Δικαστήριο χαρακτήρισε τη Σαηεντολογία ως «σχιζοφρενική και παρανοϊκή οργάνωση»³. Η εν λόγω απόφαση αναφέρει επί λέξει: «The organization clearly is schizophrenic and paranoid, and the bizarre combination seems to be a reflection of its founder LRH». Βλ. *Richard Behar*, «The Thriving Cult of Greed and Power», *Time*, 6.5.1991 <http://www.xenu.net/archive/me dia/time910605.html>. Εν πρώτοις, αυτό το φαινόμενο από έναν καλοπροαίρετο άνθρωπο θα μπορούσε να αποδοθεί σε ενδε-

χόμενη έξαρση της μισαλλοδοξίας σε τοπικό επίπεδο. Το γεγονός όμως ότι δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο ένας οργανισμός, που από την αρχή δεν εμφανίζεται ως θρησκευτικός, να ισχυριστεί στη συνέχεια ότι είναι θρησκευτικός, προκειμένου να καλυφθεί υπό τον προστατευτικό μανδύα της θρησκείας για να επιδιώξει περαιτέρω αθέμιτους σκοπούς, όπως αποδεικνύεται από τη νομολογία των παραπάνω αναφερόμενων Χωρών, δεν μπορεί να καθλώσει την επιστημονική σκέψη μας μόνο στο ενδεχόμενο έξαρσης της μισαλλοδοξίας.

Είναι, δυστυχώς, δυνατόν ένας οργανισμός που ισχυρίζεται ότι είναι θρησκευτικός, - προκειμένου να καλυφθεί κάτω από τις εγγυήσεις της θρησκευτικής ελευθερίας, η οποία κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα και το Διεθνές Δίκαιο - να διαμορφώσει ένα τεχνητό θρησκευτικό σύστημα, κάτω από το οποίο να υποκρύπτει την επιδίωξη αθέμιτων σκοπών (άσκηση Ψυχοιατρικής χωρίς άδειά⁴, συλλογή και αποστολή σε κέντρα του εξωτερικού πληροφοριών με τα προσωπικά δεδομένα οπαδών του ή τρίτων⁵, ενδεχόμενη κατασκοπία σε βάρος της Χώρας⁶) ή και κερδοσκοπικών σκοπών (πώληση υπη-

1. Στο site http://www.altreligionscientology.org/f_rite.html είναι καταχωρημένο το σύνολο σχεδόν των links σε σχέση με τα sites τόσο της Σαηεντολογίας όσο και των επικριτών της.
2. Ένα νομικό αρχείο 266 δικαστικών αποφάσεων που αφορούν τη Σαηεντολογία στις Η.Π.Α. βλ. σε: <http://www.xenu.net/archive/CourtFiles>.
3. Απόφαση της 16.10.1994 του Εφετείου (Superior Court) της Πολιτείας της California για την Περιφέρεια του Los Angeles, *Church of Scientology of California v. Gerald Armstrong* <http://www.planetkc.com/sloth/sci/breck.html>

4. Βλ. την υπ' αριθ. 7380/1996 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία επικυρώθηκε ως ορθή από την υπ' αριθ. 10.493/1997 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, αποφάσεις που αφορούν στη διάλυση του Κ.Ε.Φ.Ε.
5. Βλ. την υπ' αριθ. 6244/1999 ποινική απόφαση του Εφετείου Αθηνών.
6. Ο Αντεισαγγελέας Αγγελής, στην Αναφορά του, παρατηρεί ότι ο θρησκευτικός χαρακτήρας του Κ.Ε.Φ.Ε. αποτελεί την «κάλυψη» του πρωταρχικού του σκοπού. Ο δε πρωταρχικός σκοπός του είναι η συλλογή χρήσιμων σε ξένα κέντρα πληροφοριών και η αποστολή τους στο εξωτερικό. Αυτό συνάγεται σαφέστατα από τα κατά κανόνα κρυπτογραφημένα έγγραφα που αναφέρονται στη Βοσνία, Κροατία, Σλοβενία, Ερζεγοβίνη, Αλβανία και γενικότερα στα Βαλκάνια. Ο Αντεισαγγελέας υπογραμμίζει ότι το περιεχόμενο των παραπάνω εγγράφων θα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο επιμέρους έρευνας για κατασκοπία, η οποία σημειωτέον μέχρι τώρα δεν έχει αρχίσει. Αναφέρει ενδεικτικώς τα έγγραφα με αριθμούς 0041, 0042, 1026, 1387, 1567, 1671, 2001, 2002 και 2027, των οποίων το περιεχόμενο έχει σχέση με τα Βαλκάνια και φυσικά καμία σχέση με τη λειτουργία ενός «φιλοσοφικού σωματείου» του Αστικού Κώδικα. Ο ίδιος Αντεισαγγελέας διαπιστώνει ότι από πολλά κατασχεμένα έγγραφα προκύπτει η συνεργα-

ρεσιών και προϊόντων ψυχοθεραπείας, που δεν βασίζεται στους κανόνες της Ψυχιατρικής ή της Ψυχολογικής Επιστήμης έναντι υψηλού αντιτίμου, το οποίο να εισπράττεται ως «δωρεά» με σκοπό τη φοροδιαφυγή, με την επίκληση του μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του είδους του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου το οποίο υιοθετεί⁷). Γι' αυτόν το λόγο και η νομολογία, από την πλευρά του συγκριτικού δικαίου των σχέσεων Κράτους και θρησκευμάτων, έχει καθιερώσει να εξετάζεται, εκτός από τη συνδρομή των τυπικών στοιχείων της θρησκείας ή της θρησκευτικότητας, και η ύπαρξη της ειλικρίνειας της κατοχής των πεποιθήσεων και της εν γένει συμπεριφοράς του οργανισμού, υπό τον όρο του σεβασμού της θρησκευτικής ελευθερίας και της αποφυγής των θρησκευτικών διακρίσεων⁸. Και ορθώς, διότι στην αντίθετη περίπτωση θα υπήρχε η πιθανότητα να αναβλύσει ο ορατός κίνδυνος, το Κράτος να υποστηρίζει κατά κανόνα την υπέρσχυση της επιχειρηματικής ελευθερίας, και μάλιστα σε σχέση με την παροχή ψευδο-επιστημονικών υπηρεσιών, σε βάρος της θρησκευτικής ελευθερίας των ατόμων που συναλλάσσονται με τέτοιες επιχειρήσεις, και γενικότερα σε βάρος της συνταγματικής υποχρεώσεώς του να σέβεται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Μια ακριβής και ορθή από νομικής πλευράς θρησκευτική αναγνώριση ενός οργανισμού, συνεπώς,

απαιτεί την εξέταση τόσο της προϋπόθεσης της θρησκευτικότητας όσο και της προϋπόθεσης της ειλικρίνειας.

Η επιστημονική αλήθεια υπερισχύει πάνω σε οποιαδήποτε στρατηγική υιοθετηθεί για την απόκρυψή της.

1. Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Η ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας ή της φιλοσοφίας ζωής και ειδικότερα η ελευθερία της εκδήλωσης θρησκείας δημόσια και από κοινού με άλλους προστατεύεται από: α') το άρθ. 9 Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, β') το άρθ. 18 Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (εφεξής ΔΙΣΑΠΟΔ), γ') το άρθ. 18 Οικουμενικής Διακήρυξης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και δ') το άρθ. 1 Διακήρυξης του 1981 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για την Απόλειψη Όλων των Μορφών Μισαλλοδοξίας και Διακρίσεων που Βασίζονται στη Θρησκεία ή τη Φιλοσοφία Ζωής.

Ερμηνεύοντας τους όρους θρησκεία και φιλοσοφία ζωής που περιέχονται στο άρθ. 18 ΔΙΣΑΠΟΔ στο Γενικό Σχολίο της στο ίδιο άρθρο, η Επιτροπή του Συμφώνου αναφέρει ότι οι όροι αυτοί πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως. Η ίδια διάταξη προστατεύει τη θρησκεία, δηλ. τις θρησκευτικές πεποιθήσεις (religion), και τη φιλοσοφία ζωής (belief), δηλ. τις μη θρησκευτικές πεποιθήσεις. Οι θρησκευτικές πεποιθήσεις μπορούν να είναι θειστικές, μη θειστικές ή αθειστικές. Γι' αυτόν το λόγο, ένα Βρετανικό Εφετείο, με την απόφασή του της 7.7.1970, ενώ έφθασε σε ορθό νομικό αποτέλεσμα με το να μην αναγνωρίσει τη Σαηεντολογία ως θρησκεία και κατά συνέπεια με το να επικυρώσει τις αποφάσεις του Υποθηκοφύλακα και στη συνέχεια του αρμόδιου Βρετανικού Πρωτοδικείου, οι οποίες δεν επέτρεψαν την καταχώρηση ενός ευκτήριου οίκου της, έσφαλε στην αιτιολογία του, αφού θεώρησε ότι η Σαηεντολογία δεν έχει πεποίθηση σε ένα υπέρτατο ον⁹ (ορισμός της θρησκείας που είναι στενός και προκαλεί θρησκευτικές διακρίσεις). Οι θρησκείες μπορούν να είναι είτε παραδοσιακές είτε νέες. Οι νέες θρησκείες μπορούν να έχουν ή να μην έχουν θεσμικά χαρακτηριστικά ή πρακτικές ανάλογες με εκείνες των παραδοσιακών θρησκειών¹⁰.

σία του Κ.Ε.Φ.Ε. με διάφορες μυστικές υπηρεσίες (ΕΥΠ, CIA, NSA), αλλά και με ανθρώπους των μυστικών υπηρεσιών, ακόμη και για θέματα που έχουν σχέση με την εξωτερική πολιτική της Ελλάδος. Το Κ.Ε.Φ.Ε., επίσης, κατάφερε να καταργηθούν τα τμήματα της Κρατικής Ασφάλειας και της ΕΥΠ που ασχολούνται με θέματα «αιρέσεων και παραθρησκειών». Όπως προκύπτει από κατασχεμένο έγγραφο του Κ.Ε.Φ.Ε., το σχετικό τμήμα της ΕΥΠ έκλεισε με την παρέμβαση της CIA.

7. Βλ. τις παραπάνω αποφάσεις που αφορούν στη διάλυση του Κ.Ε.Φ.Ε.

8. Ch. Papastathis, «Tolerance and Law in Countries with an Established Church», Ratio Juris 10 (1997) 108-113. Ch. Papastathis, «The application of religious laws in the Hellenic Republic», Revue Hellenique de Droit International 51 (1998) 37 - 48. J. Konidaris, «Legal status of minority churches and religious communities in Greece», in: Consortium europeen pour l' etude des relations Eglises-Etat (ed.), Le statut legal des minorites religieuses dans les Pays de l'Union Européenne, Actes de Colloque, Thessaloniki, 19-20.11.1993, Sakkoulas Publications, Thessaloniki - Giuffre Editore, Milano 1994, pp. 171-181. I. Κονιδάρη, Ζητήματα Θρησκευτικών Διακρίσεων, Υπεράσπιση 1 (1992) 405-413. Κυρ. Κυριαζόπουλου, Περιορισμοί στην ελευθερία διδασκαλίας των μειονοτικών θρησκευμάτων, Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1999, σ. 68-72.

9. R v. Registrar General, ex parte Segerdal and another <http://www.demon.co.uk/castle/audit/segerdal.html>.

10. Ο Arcot Krishnaswami, υποστηρίζει ότι η διαφορετική μεταχείριση εκ μέρους του Κράτους των θειστικών θρησκειών από τις μη θειστικές θρησκείες συνιστά μια μορφή

σημαινόντων προσώπων της δημόσιας κυρίως ζωής της Ελληνικής κοινωνίας. Μεταξύ αυτών των προσώπων συγκαταλέγονταν δημοσιογράφοι (Βικτωρία Νταγκουνάκη, Γρ. Μιχαλόπουλος), θρησκευτικοί λειτουργοί (Αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ, π. Αντώνιος Αλεβιζόπουλος), δικαστικοί λειτουργοί (Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου Σπυρόπουλος, Αντεισαγγελέας Ιωάννης Αγγελής), πολιτικοί (Μ. Έμπερτ, Αντ. Σαμαράς). Ακολούθως προέβαιναν σε ταξινόμηση και καταχώριση των πληροφοριών αυτών σε έγγραφα και ατομικούς φακέλους και απέστειλλαν τα στοιχεία αυτά σε ξένα κέντρα πληροφοριών στο εξωτερικό. Οι εν λόγω ενέργειες των κατηγορουμένων αποτελούσαν, κατά την κοινή αντίληψη, εκδήλωση προσβλητικής της τιμής των προαναφερόμενων προσώπων και ενέχουν καταφρόνηση προς τα πρόσωπα αυτά.

Στη συνέχεια το Εφετείο έκρινε ότι θα έπρεπε να παύσει οριστικά η ποινική δίωξη που ασκήθηκε εναντίον τους, για την αποδιδόμενη και κατ'έγκληση διωκόμενη πράξη της έργω εξύβρισης, λόγω εξαλείψεως του αξιοποιήσιμου. Και αυτό για το λόγο ότι οι παθόντες δεν υπέβαλαν έγκληση κατά των κατηγορουμένων μέσα στην προβλεπόμενη τρίμηνη προθεσμία από τότε που έλαβαν γνώση της σε βάρος τους πράξης⁸⁹.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Υποστηρίζουμε ότι η Σαηνεντολογία και ειδικότερα η αστική εταιρία με την επωνυμία «Ελληνική Εκκλησία της Σαηνεντολογίας» είναι ανειλικρινής θρησκεία⁹⁰, για τους ακόλουθους λόγους, που συνιστούν αποδείξεις και οι οποίοι είναι σύμφωνοι με τη θρησκευτική ελευθερία και δεν προκαλούν θρησκευτικές διακρίσεις: α') η Σαηνεντολογία έχει

κύριο εμπορικό σκοπό και επιδιώκει το ιδιωτικό συμφέρον ορισμένων στελεχών της και μάλιστα των κορυφαίων, β') έχει επιτύχει με παράνομο και αντίθετο προς τα χρηστά ήθη τρόπο την απόκτηση διοικητικής απόφασης της IRS για τη θρησκευτική αναγνώριση των οργανισμών της στις Η.Π.Α. (ενώ έχασε όλες σχεδόν τις δίκες της ενώπιον των Αμερικανικών δικαστηρίων, οι οποίες αφορούσαν στην αναγνώρισή της ως θρησκείας για παραχώρηση σε αυτήν του καθεστώτος φορολογικής απαλλαγής), γ') έχει καθιερώσει επισήμως μέσα αντίθετα προς τα ανθρώπινα δικαιώματα των τρίτων (δηλ. προς τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη) για την επιδίωξη των σκοπών της, δ') διαθέτει, εκτός από φανερές, και μυστικές πεποιθήσεις, ε') υιοθετεί με τακτικιστικό τρόπο, παράλληλα ή διαδοχικά, κοσμικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς, στ') οι εκπρόσωποί της προβαίνουν σε αντιφατικές δηλώσεις για τη θρησκευτική ή μη θρησκευτική φύση της και ζ') στελέχη της απέκρυσαν αποδεικτικά στοιχεία που αφορούσαν στην πραγματική φύση του οργανισμού, ή παραβίασαν τα δικαιώματα των άλλων για την εξυπηρέτηση των σκοπών της, με διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

Είναι σαφές ότι οι παραπάνω λόγοι ανειλικρινείας ή ακόμη και άλλοι, εφόσον είναι σύμφωνοι με τη θρησκευτική ελευθερία και δεν προκαλούν θρησκευτικές διακρίσεις, ισχύουν όχι μόνο για τη Σαηνεντολογία, αλλά και για οποιαδήποτε άλλη ομάδα που ισχυρίζεται ότι είναι θρησκευτική. Οι λόγοι αυτοί υπό στοιχεία α'), γ'), δ') και ζ') αποδεικνύονται, όπως αρμόζει, με δικαστικές αποφάσεις και μάλιστα τελεσίδικες. Ο υπό στοιχ. β') λόγος, από τη φύση του, αποδεικνύεται από δημοσίευμα έγκυρης εφημερίδας εναντίον της οποίας η Σαηνεντολογία δεν άσκησε αγωγή αποζημίωσης με την οποία να αμφισβητεί την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών τα οποία το δημοσίευμα αναφέρει. Ο υπ' αριθ. ε') λόγος αποδεικνύεται, από τη φύση του, με τα καταστατικά του Κ.Ε.Φ.Ε. και της αστικής εταιρίας. Και ο υπό στοιχ. στ') λόγος αποδεικνύεται, όπως αρμόζει, με επιστολή της εκπροσώπου του Κ.Ε.Φ.Ε. προς την Εκκλησία της Ελλάδος και με δικαστική ομολογία άλλης εκπροσώπου, όπως αναφέρεται σε τελεσίδικη απόφαση.

Επί του παρόντος, η Σαηνεντολογία είναι μια πολυεθνική εμπορική επιχείρηση (με ένα σύστημα διοικητικών οργανισμών), η οποία πουλά, έναντι υψηλού αντιτίμου (για το οποίο δεν εκδίδει αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, αλλά αποδείξεις «δω-

89. Βλ. την ποινική απόφαση του Εφετείου της Lyon Γαλλίας της 28.7.1997, το οποίο καταδίκασε τον Jean-Jacques Mazier, πρόεδρο του Κέντρου Διανοητικής της Lyon, σε ποινή φυλάκισης 3 χρόνων με αναστολή και χρηματική ποινή 500.000 φράγκων, για ανθρωποκτονία εξ αμελείας που αφορούσε στην αυτοκτονία του Patrice Vic, και για απάτες, καθώς και τις Corinne Medalin-Barou και Denise Roberty-Pompidor σε ποινή φυλάκισης 1 έτους με αναστολή και σε χρηματική ποινή 20.000 φράγκων, τις Ghislaine Peyronel-Huet και Evelyn Tiraboschi-Chabert σε ποινή φυλάκισης 10 μηνών με αναστολή και χρηματική ποινή 10.000 φράγκων και την Pascale Dullin-Gaidos με αναστολή σε φυλάκιση 8 μηνών και σε χρηματική ποινή 10.000 φράγκων, για απάτες (όλες αυτές οι κυρίες ήταν στελέχη της Σαηνεντολογίας).

90. Βλ. Eugene Methvin, «Scientology: Anatomy of a Frightening Cult», Reader's Digest, May 1980 <http://www2.theCIA.net/users/rnewman/scientology/media/rd-5.80>.

ρεάς σε μη κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο»), υπηρεσίες και προϊόντα ψυχοθεραπείας, που δεν βασίζεται στους κανόνες των Επιστημών της Ψυχιατρικής ή της Ψυχολογίας. Βασίζεται όμως στις υποκειμενικές θεωρίες και τις πρακτικές του ιδρυτή της L. Ron Hubbard, οι οποίες συνίστανται στην ψυχολογική χειραγώγηση και τον καταναγκασμό των οπαδών της Σαηεντολογίας για την εξυπηρέτηση των σκοπών της, που είναι το χρήμα και η εξουσία για τα στελέχη της και μάλιστα τα κορυφαία [όπως αναφέρει η απόφαση του Βρετανικού Πρωτοδικείου R: B & G (Minors)]. Η αστική εταιρία με την επωνυμία «Ελληνική Εκκλησία της Σαηεντολογίας» είναι εμπορικό franchise της Σαηεντολογίας ή, με απατηλή ονομασία, «Ιεραποστολή» (όπως συνάγεται από την από 2.2.1991 σύμβαση franchise της «Ιεραποστολής» του Κ.Ε.Φ.Ε. με τον διοικητικό οργανισμό της Σαηεντολογίας «ScIENTOLOGY Mission International», σε συνδυασμό με την Αμερικανική δικαστική απόφαση Church of Scientology v. Commissioner⁹¹).

Ως έχει η νομική και πραγματική της κατάσταση, το θρησκευτικό σύστημα της Σαηεντολογίας

είναι τεχνητό και αποβλέπει στην κάλυψή της με τις εγγυήσεις της θρησκευτικής ελευθερίας, η οποία προστατεύεται από το Σύνταγμα και το Διεθνές Δίκαιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, διότι επιδιώκει σε διεθνές και σε εθνικό επίπεδο: α') να αποφεύγει τις αστικές και ποινικές διώξεις για την παράνομη άσκηση της Ψυχιατρικής, β') να φοροδιαφεύγει επιτυχάνοντας την απαλλαγή της ως δήθεν θρησκευτικού οργανισμού, με περαιτέρω σκοπό να επισωρρεύει κέρδη από τις εμπορικές της δραστηριότητες, και γ') να συγκαλύπτει τη συλλογή και διαβίβαση σε κέντρα του εξωτερικού πληροφοριών που περιέχουν προσωπικά δεδομένα ατόμων, τη συνεργασία της με μυστικές υπηρεσίες και την ενδεχόμενη κατασκοπία της σε βάρος της Χώρας (σύμφωνα με την Αναφορά του Αντεισαγγελέα Αγγελή).

Αν η Σαηεντολογία, τόσο σε διεθνές όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, δεν είχε τους παραπάνω λόγους ανειλικρίνειας, κάλλιστα θα μπορούσε να αναγνωριστεί από την Πολιτεία ως γνωστή θρησκεία, όπως και πολλές νέες ειλικρινείς θρησκείες.